

בניית החולים בימי הדמים

על קברם של שטורמן ואסקין

(מדברי החברים המספידים)

מ. שרתוק:

נהרגו יתנו לנו הרבה יקומי נפשות חדשות ויתבצרו הקיימות שנים ביום אחד! הם הפה והודים לכל מה שעשיתי וכרזע אני שואל את עצמי: מי יסא את מקומם? אך יש לי בטחון שסבא יקומו האנשים. העסק הזה הוא בעצם התהוות. הוא תפקיד חיובי. תבצע את הדבר ביותר של אלה שהלכו מאד תנו. נובל לפתח ולהרחיב את העסק. קשה להפחד משני החברים אבל זכרם לא יישכח.

אליהו גורומבי:

שטורמן ואסקין לא היו אנשי רב רים וקשה למצוא דברים עליהם. שהם דיבר על הנצחון שסופו לבוא. בולנו מאמינים בזה. והיתה עוד אמונה: שיש בקרבנו עוז רוח ובני מלא, שהם כמו בלתי נפגעים. אמונה זו לתבונה. עוד קשה לתאר את הדברים. יגדלו כחות אחרים. לא נרפה מעבודתנו אבל משהו ויעזוב בקרבנו. אנו רגילים לקיימות איננו יודע החיה מות שועז את כל הארץ כמות הנה? יש דברים שמסכי לים אותם כפראויות. מהם לא שמענו פראוה.

אומרים אין להם חלופים. לעצמם זה פראוה. הפעם אין בואת הפרוה חלופין אין לאנשים האלה אין חלד פין לאיש במשפחתו ואין חלופין להם במחננו.

עקיבא גורדשטיין:

לגוש חרוד אכדו שני קרבנות וקרוב. נוש חרוד ועפולה מתאבלים מזה עם הוישוב בולנו לא נתאבל כרגיל. נמשיך נתלכד כאן בעסק בדרך להתחבתי. נשא בתוכנו את זכר חיים ואהרון. עוד יבוא יום ועם הרועות והשודדים יתוסף, מביבת הסכנות החלופ וזכרם ההוא שלעתיים יוהדו שמותיהם וסדי שיהם של אסקין וחיים!

חזני (בשם סירתצבי):

הפועל המזרחי שנתן. שכם לכיבוש ולשמירה בעסק הזה בזכה יחד עם בולנו על שני הארזים שנבדעו. אין מנחמים בזמן שמתינו מוסלים לפנינו. העיבור של טירת צבי הרניש יופידים את עזרתם של שני אלה. למראשותיהם של חיים ואסקין סופו כל העסק. לא כל אדם זוכה לכך. אנו מבינים את ראשינו.

חץ האויב נגע בבת עינו של הגוש הזה. של העסק המזרחי ועסק ביתר שאן. נבדעו מקרב המחנה הגדול שלנו בארץ יבעלים שני ארזים. אלה לנו שכבה עלתה לשני החברים שעכשווי ליינו אותם. אבל אשריהם שכבה חיה, ואשרי העם שבנים כאלה כמו לו. דמויות הצובות מסלע. אנשים עוזי לב. מעפילים, חלוצי עבודה ושמירה, כובשי עבודה ושמירה, כובשי העסק, כובשי משקים, נואלי קרקע, מנינים עימדים בשעה, בורתי שלום ומשבו מלחמה, מפלסי נתיב לקיבוצי משקים חדשים. עופים למרחוק, מניסי כחות. סמלים שלארים נתחנך הוער. סמלים של אופי יהודי חדש. אופי איתן. אצילי נפש. ממעטים בדבור. בטוחים בכוחם. יודעים את סוד הנבונה האלי מה אנשים שעצם היותם בתיכנו היר תה וסיד של אומץ ובטחון. מקור של תפארתה. אם כאלה קמ לנו 20 שנה חולבים בתוכנו והמיד בהיות, עין חיי דת לתוך מחשבים, או עתידנו איתן. נפלו איננו! נחיתם הגוש נחיתתו עשרות משקים. שכלה התנועה כולה את מיצב בחירותה. התנועה מצאה הולידה מתוכה כוחות חדשים. העול מתפי השנים יפול על בולנו—אנחנו בולנו לחמים בהיות. קשישים וילדים יודעים בולנו. כי אין רוח בעולם שיער קוד איתנו מהשדות אלה, שרשיהם נשאר, בכוחם לך, לא נעלה. שום כח בעולם לא ימנע את נצחוננו.

א. הרצפלד:

איננו יכול להתאפק (בזכה). אני יודע מה שאבדנו. לפני יומיים — דברנו. ידענו היטב: אין אף עינו אחר שנוכל לפתור אותו בלעדיותם. וביתור ענין העסק הזה עסק בית שאן. התהלך נל בהרחבה. רצינו להקיף את העסק ההוא — השכנו נשקים נוש צפור. כל פדתי הדברים. איך החברים היו בתוך הענינים. איך נמשיך מחר מהרתיים? המחשבה הזאת מנקה בתוך מוחי. נשארתי יתום. לקחו מאתנו את הדבר החזק ביותר. אבל יש לי אמונה וכמי הון שמתוככם יומצא הברום שיהיו במקומם. אל תהשבו שהמעשה האחרון נשכה מאד. הם חיו את החיים הפעיר לים ביותר. הם לחמו לכל שעל אדמה, לכל טיפת מים. הכיבוד האחרון שבו

מצעה על שפת ימה של תל-אביב! וילד בית החולים מכונת עבורות נעצרת, ואחריה מכונות פרטיות רבות וקהל המסתכלים הולך הלך ורב ומכי סה את עין הרחוב. שאלות נפלטות ברעד: מה קרה? כמה? בחדר העזרה הראשונה אין מקום לפצועים יותר, והמכונות מוסיפות להביא אנשים. עובדי בית החולים החפשיים מעבודה באים אחד אחד וסוללים להם דרך בין הקהל הנוהר לאלפיו להקיב באלפיה.

בלי פקודות מנכה מצא כל עובד את מקומו ומננון העזרה החל לפעול. במשמעת יסרר קבוצ מראשי ה"סלים" נחבשו ונשלחו לבתיהם. ה"קשים" היעברי למחלקה הכירורגית.

והחלו להרוד ההוצה ידועות מדני עות: אין הרוגים, אין מסיבינים. וכעוד טרם הוקל ה"מצור" מעל בית החולים הוחל בטפול היסודי כאלה שהוכרחו להישאר בבית החולים. העובי דים יסיימו את עבודתם היוםית (כ-7 בערב) כאו להציע את שירותם ועזרתם. התכרר ששלחבת הבנון הנוצר אחזה במספד אנשים והם נכחו במדה רצינית: שערות שרופות, שלחופיות על הפנים והנזף, יצבע צהוב ורקס כיסה את העור. יודעו דבר הכירו מיד שזוהי חומרת שיקרון, חומר נפץ שבו היו ממלאים את המוקשים בימי המלחמה.

כמו ערב ססה", הפליטה אהת האהיות — והעה זו טוירה בכת אהת את האוירה ושללה ממנה את הטראד ניות והמתהות. אכן, רגילים כערכו החנים לראות הרבה אנשים נכזים ובעצם אין הטיפול בפצועים שונה מהטיפול הרגיל של קרבנות המשרות. על אף הרונו של האהות הראשית מתי קדמת העבודה יפה, ניתנות במדה הזר דיקות ננה טטנוס, מופיים להרעה; האהיות והרופאים מנקים במרץ את המקומות הנכזים ויוצקים עליהם חומר עה בורסית.

עבודת העזרה נמדה. כל אחד נוכד שהחיים בהון וזרמים האלה. השבת נסתלקה, היטבוע מתחיל סבובו מהדש, בבית מהכים לבואך, והטלפון מזמזם בלי הרף: מדוע אינך בא הביתה? מה קרה?

"הזרבה" מתחילה להתפור והתורו נים נשארים על משמרתם. נפרדים בלי חיצת יד: עד הפעעה הבאה. רק העבע העהכירורק בעפרנו הפר סזגל מזכור למחרת את מאורע יום אלויל. מצועים חדשים — הישנים נשי כחים ומכונת בית החולים הודרת למחר לכה הרגיל.

ה"זרבה" מתחילה להתפור והתורו נים נשארים על משמרתם. נפרדים בלי חיצת יד: עד הפעעה הבאה. רק העבע העהכירורק בעפרנו הפר סזגל מזכור למחרת את מאורע יום אלויל. מצועים חדשים — הישנים נשי כחים ומכונת בית החולים הודרת למחר לכה הרגיל.

זכור ימות עולם

שאלות ותשובות בדברי ימי ישראל וספרותו

התשובות

פשו יהודים רבים בערים סוגות ואחרי עינייים קשים דנו אותם למיתה שריפת משערים כי מספר הנהרגים והנשחטים עלה עד 5000. סופרו הורו מספרים, כי

153) מהי "נוירת המצורעים", מתי היתה ואיפה?

(מתוך "דבר העובדים ברפואה")